

Το καλοκαίρι του 2016

Το φετινό καλοκαίρι εξελίχθηκε αρκετά διαφορετικά σε σχέση με το περσινό. Αφίξεις συνέχιζαν να υπάρχουν καθ' όλη τη διάρκειά του, οι αριθμοί όμως ήταν κατά πολύ μικρότεροι. Η συνέχιση της τήρησης της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας -τουλάχιστον σε ότι έχει να κάνει με το σφράγισμα των συνόρων από την Τουρκία-, οι διευρυμένες επιχειρήσεις στο Αιγαίο από Ελληνικό Λιμενικό, Frontex και NATO, αλλά και οι αργές διαδικασίες ολοκλήρωσης των αιτημάτων ασύλου που οδηγούν στον μακρόχρονο εγκλωβισμό των μεταναστών στα νησιά, λειτούργησαν αποτρεπτικά για τις χιλιάδες κόσμου που παραμένει, κατά κύριο λόγο στην Τουρκία με σκοπό να περάσει στην Ευρώπη. Να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τα στατιστικά του Οργανισμού Μετανάστευσης δεν έχει παρατηρηθεί κάποια σημαντική αλλαγή στην επιλογή διαδρομής. Καθώς η ανάλυση των χωρών προέλευσης για την αύξηση που παρατηρήθηκε στη διαδρομή της κεντρικής μεσογείου αποδεικνύει ότι οι μετανάστες-ριες που την επιλέγουν συνεχίζουν να είναι, όπως και στο παρελθόν, κυρίως από αφρικανικές χώρες και δεν εμφανίζεται ποσοστιαία αύξηση των μεταναστών από τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Ασίας που παραδοσιακά ακολουθούσαν τη διαδρομή της Ανατολικής Ευρώπης και του Αιγαίου. Με βάση αυτό οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι ο μεγάλος αριθμός μεταναστών που παραμένει στην Τουρκία δεν επιλέγει (ή δεν μπορεί να επιλέξει) άλλα περάσματα. Κατά συνέπεια οποιαδήποτε αλλαγή στην υπάρχουσα συνθήκη μεταξύ Ε.Ε-Τουρκίας θα σημάνει ταυτόχρονα και τις προσπάθειες πλήθους ανθρώπων που, σε δυσμενείς πια καιρικές συνθήκες, θα επιχειρήσουν να διασχίσουν τα νερά του Αιγαίου, με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται.

Το κλίμα στο νησί απέναντι σε αυτή την προοπτική, αλλά και απέναντι στους-στις μετανάστες-ριες που έχουν ήδη φτάσει είναι αρκετά αντεστραμμένο σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο. Αυτό θα μπορούσε να αποδοθεί σε τέσσερις βασικές αιτίες: α) οι «επιπτώσεις» που είχε το μεταναστευτικό ζήτημα απέναντι στον τουρισμό στο νησί, β) ο μακρόχρονος εγκλωβισμός των μεταναστών-ριών και η εξαθλίωσή τους, με ότι αυτή συνεπάγεται γ) αλλαγές που υπήρξαν στην «ανθρωπιστική» διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος και δ) ένας μεγάλος όγκος προβοκατόρικων δημοσιευμάτων σε τοπικά μέσα.

Η ούτως ή άλλως προβληματική τουριστική βιομηχανία του νησιού βρέθηκε μπροστά σε μία αρνητική χρονιά. Ήταν αναμενόμενο ότι με βάση τις σημαντικότερες παθογένειες που φέρει η εν λόγω βιομηχανία του νησιού δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί στα νέα δεδομένα που επέφερε από τη μία η εικόνα του νησιού ως τόπος-κλειδί για την εφαρμογή των αντιμεταναστευτικών πολιτικών και από την άλλη και εξίσου σημαντικά η έκρυθμη κατάσταση στην Τουρκία που αποτελεί σημαντικό παράγοντα ρύθμισης της τουριστικής κίνησης στο νησί^[1]. Πολλά κομμάτια της δεξιάς και όχι μόνο, προσπάθησαν να ορίσουν το «μεταναστευτικό» ως το σημαντικότερο -αν όχι το μοναδικό- παράγοντα μείωσης της τουριστικής κίνησης, μεταστρέφοντας τη στάση σημαντικών κομματιών τη κοινωνίας εναντίον των μεταναστών-ριών που συνέχιζαν να φθάνουν. Περιοχές που επηρεάστηκαν περισσότερο (βλ. Μόλυβος), και άλλες που επέλεξαν να συνταχθούν με την κυρίαρχη ρατσιστική αφήγηση (βλ. Ερεσός), εθελουφλώντας για τις πραγματικές αιτίες και τις δικές τους ευθύνες, προτίμησαν να δείξουν ως υπεύθυνους τους ίδιους τους μετανάστες, προχωρώντας σε σειρά ρατσιστικών ανακοινώσεων και ενεργειών. Αποτέλεσμα αυτού, να δημιουργηθούν αρνητικές εικόνες και να ενισχυθούν οι συνθήκες έντασης.

Ο εγκλωβισμός των μεταναστών για διαστήματα που για πολλούς ξεπερνάνε πια και τους 6 μήνες έχει οδηγήσει στην εξαθλίωση ενός μεγάλου κομματιού εξ αυτών. Η οικονομική αλλά και ψυχολογική εξάντληση των περισσότερων, έχει συμβάλλει σημαντικά στο ξέσπασμα σοβαρών επεισοδίων μεταξύ τους, την δημιουργία ομάδων εκμετάλλευσης των πιο αδύναμων αλλά και σε σημαντικές πιέσεις σε κατοίκους γειτονικών περιοχών που έχουν

βρεθεί να μοιράζονται το βάρος των αντιμεταναστευτικών πολιτικών. Κάτοικοι που όπως στο πρόσφατο παράδειγμα της διαμαρτυρίας των κατοίκων της Μόριας, είναι πρόθυμοι να συνταχθούν με ακροδεξιούς κύκλους για τη προώθηση των συμφερόντων τους.

Η πολιτική που ακολουθήθηκε απέναντι στην «ανθρωπιστική» διαχείριση του ζητήματος, η οποία συνοψίζεται στον αποκλεισμό πλήθους από τον κόσμο που είχε προστρέξει τον προηγούμενο χρόνο σε βοήθεια και τη διατήρηση μόνο των μεγαλύτερων παιχτών εξ αυτών, επέφερε με τη σειρά της σημαντικές αλλαγές στο εύρος των ωφελούμενων από τη βιομηχανία του μεταναστευτικού, αλλά και μία ακόμα μεγαλύτερη αποξένωση των μεταναστών-ριών που έφθαναν από τις τοπικές κοινωνίες. Σημαντική μείωση υπήρξε στον αριθμό των ντόπιων που μπορούσαν πια να εξασφαλίσουν μία θέση εργασίας σε μία από τις πολυάριθμες ΜΚΟ που δραστηριοποιούνταν το προηγούμενο διάστημα, ενώ οι αγορές των αναλώσιμων για τις εναπομείναντες διενεργούνται κυρίως μέσα από διαγωνισμούς και διαδικασίες που αφορούν κατά κύριο λόγο συγκεκριμένες εταιρίες και επιχειρηματίες του νησιού. Η μείωση έτσι των οικονομικών ωφελειών, για σημαντική μερίδα πληθυσμού του νησιού, επέφερε και την αλλαγή στην –προσχηματικά– θετική στάση που κρατούσε το προηγούμενο διάστημα απέναντι στην παρουσία των μεταναστών-ριών στο νησί. Παράλληλα η καταστολή από μεριάς κράτους αυτοοργανωμένων, και πολλές φορές αυθόρμητων κινήσεων αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας από μέρους των τοπικών κοινωνιών προς χάριν της επικράτησης ενός τεχνοκρατικά διαμορφωμένου και πλήρως ελεγχόμενου ανθρωπισμού μέσα από συγκεκριμένες ΜΚΟ, δημιούργησε τις απαραίτητες αποστάσεις ανάμεσα στις τοπικές κοινωνίες και τα υποκείμενα που υφίστανται τις άμεσες συνέπειες των αντιμεταναστευτικών πολιτικών. Αποστάσεις απαραίτητες για τη δημιουργία αισθήματος απομόνωσης για τους αφιχθέντες αλλά και για την καλλιέργεια εδάφους για την ανάπτυξη ξενοφοβικών αισθημάτων για τους ντόπιους.

Ένας επιπλέον σημαντικός παράγοντας δημιουργίας αρνητικού, προς τους μετανάστες, κλίματος στο νησί πρέπει να θεωρηθεί και το πλήθος δημοσιευμάτων σε τοπικά μέσα και blogs που μπορούν να γίνουν αντιληπτά και ως ένα κομμάτι συστηματικής οργάνωσης του «βαθέως κράτους» που υπάρχει στο νησί. Καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού σειρά δημοσιευμάτων καλούσαν σε άμεσες αντιδράσεις απέναντι στους μετανάστες, σε αλληλέγγυους, ακόμα και σε ΜΚΟ που δραστηριοποιούνταν στο νησί. Δημοσιεύματα που παρότρυναν τους κατοίκους να στραφούν ενάντια ακόμα και σε σχεδιαζόμενες (βλ. Πέραμα) ή μη (βλ. Πλωμάρι), δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων! Πατώντας σε διάφορες πραγματικές και μη αφορμές επιχειρήθηκε να δημιουργηθεί ένα εκρηκτικό κλίμα στο νησί, το οποίο με τη σειρά του έφερε στο προσκήνιο το πιο εκφασισμένο κομμάτι της τοπικής κοινωνίας. Χαρακτηριστικότερο τέτοιο γεγονός ήταν η απόφαση του λιμενικού (;) να μην επιτρέψει την τελετή για την καθιερωμένη υποστολή της σημαίας με την ταυτόχρονη διάδοση ψευδούς φήμης ότι την απέτρεψαν οι ίδιοι οι μετανάστες. Φασιστικά μορφώματα όπως αυτό της Πατριωτικής Κίνησης Μυτιλήνης που αποτελεί την συγκαλυμμένη Χρυσή Αυγή βρήκαν χώρο να επαναδραστηριοποιηθούν, ενώ παράλληλα, στελέχη της δεξιάς προχωρούν σε σύσταση κίνησης «ενάντια στην ισλαμοποίηση του νησιού» συσπειρώνοντας ευρύτερα συντηρητικά κομμάτια. Κινήσεις που φαίνονται να γίνονται με την σιωπηλή υποστήριξη και επιστασία του βουλευτή της ΝΔ Χ.Αθανασίου (που έχει σοβαρές διασυνδέσεις στα σώματα ασφαλείας αλλά και το στο στρατιωτικό σώμα του νησιού). Τοπικά μέσα, με το τοπικό blog lesvosnews.gr του δημοσιογράφου Γ.Συνάνη να πρωτοστατεί, φέρονται να αποτελούν τα βασικά επικοινωνιακά εργαλεία. Αξίζει να σημειωθεί, ότι στο συγκεκριμένο λαμόγιο-δημοσιογράφο επανειλημμένα δίνουν πανελλήνιο βήμα δημοσιογραφικοί όμιλοι συγκεκριμένων συμφερόντων

Το κέντρο κράτησης της Μόριας

Στα περίπου 11,5 στρέμματα στα οποία εκτείνεται το εν λόγω κέντρο διαβιούν περί τις 3500-4000 μετανάστες σε ένα χώρο που σύμφωνα με τις αρχές προοριζόταν για 1500-2000 άτομα. Ένας πληθυσμός συνεχώς αυξανόμενος αναλόγως με τις νέες αφίξεις μεταναστών στο νησί. Η αναγκαστική κράτηση των μεταναστών για διάστημα 25 ημερών συνεχίζει να ισχύει, για όσους φθάνουν στο νησί. Μετά το πέρας αυτού του διαστήματος, επιτρέπεται η έξοδός από το

κέντρο αλλά με περιοριστικό όρο την παραμονή τους στο νησί. Οι περισσότεροι-ες βρίσκονται εγκλωβισμένοι-ες από την έναρξη της συμφωνίας μεταξύ Τουρκίας-ΕΕ στις 20 Μαρτίου, συμπληρώνοντας έτσι περίοδο άνω των 6 μηνών στο νησί. Με τις συνθήκες εγκλωβισμού που τους έχουν επιβληθεί, την αβεβαιότητα για την εξέλιξη των αιτημάτων ασύλου τους, τις συνεχείς φήμες για επαναπροωθήσεις αλλά και την πραγματοποίηση κάποιων εξ αυτών με αυξανόμενους ρυθμούς το τελευταίο διάστημα, οι περισσότεροι από τους μετανάστες έχουν οδηγηθεί στα όρια των αντοχών τους. Μέχρι στιγμής είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις που ολοκληρώθηκαν θετικά οι διαδικασίες για τη χορήγηση ασύλου, δίνοντας τη δυνατότητα στους κατόχους του να αναχωρήσουν νόμιμα από το νησί. Έτσι, ο μοναδικός τρόπος να ξεφύγουν, από την καθήλωση τους στη Λέσβο και από την απειλή των απελάσεων, είναι είτε μέσω των δικτύων διακίνησης πλαστών εγγράφων ή προσπαθώντας να κρυφτούν σε οχήματα που επιβιβάζονται στα καράβια της γραμμής. Κατά τη μακρόχρονη δε παραμονή των μεταναστών-στριών στο νησί και το εν λόγω κέντρο, έχουν δημιουργηθεί άτυπες κοινότητες, κυρίως με γνώμονα την καταγωγή, οι οποίες καταλήγουν πολλές φορές να συγκροούνται μεταξύ τους. Ο ίδιος ο καταμερισμός των καταλυμάτων στο κέντρο κράτησης γίνεται βάσει της καταγωγής, κάτι που όμως οδηγεί με τη σειρά του σε ένα μεγαλύτερο κατακερματισμό και απομόνωση των διαφόρων εθνικοτήτων που βρίσκονται εγκλωβισμένες σε αυτό. Δεν είναι λίγοι-ες αυτοί-ες που μην αντέχοντας την κατάσταση αυτή, καταλήγουν να κοιμούνται σε ελαιώνες και κτήματα γύρω από το χωριό της Μόριας και την πόλη της Μυτιλήνης. Παράλληλα εντός του κέντρου συνεχίζει να λειτουργεί το κέντρο κράτησης ασυνόδευτων ανηλίκων με τον αριθμό των έγκλειστων παιδιών να ξεπερνάει συνήθως τα 100 και πολλά να βρίσκονται εκεί ακόμα και για 8 μήνες. Ένας χώρος που συνεχίζει να θυμίζει παραπάνω φυλακή υψίστης ασφαλείας παρά χώρο προστασίας της ευάλωτης αυτής ομάδας.

Ο στρατός συνεχίζει να επιτελεί τον υπεργολαβικό του ρόλο για την καθαριότητα και το catering του κέντρου με νέες συμβάσεις να υπογράφονται κάθε μήνα. Συμβάσεις που όμως όσον αφορά τη σίτιση εμφανίζονται να είναι πολύ μικρότερες από τον πραγματικό αριθμό των εγκλωβισμένων μεταναστών. Η διαφορά αυτή που εμφανίζεται εικάζεται ότι καλύπτεται μέσω κάποιας συμπληρωματικής σύμβασης από κάποια από τις εμπλεκόμενες ΜΚΟ. Αυξανόμενες διαμαρτυρίες υπάρχουν για την ποιότητα του φαγητού που μοιράζεται όπως και για τις χρονοβόρες διαδικασίες διανομής του, πολλές φορές με κόσμο να περιμένει για πάνω από 1,5 ώρα στην ουρά. Σημαντικό ρόλο πια στο κέντρο φαίνεται έχει η ΜΚΟ Euro Relief, η οποία αποτελεί μία χριστιανοΜΚΟ, για την οποία έχουν υπάρξει καταγγελίες για προσπάθειες προσηλυτισμού σε μουσουλμάνους του κέντρου από εργαζόμενούς της, εκμεταλλευόμενοι τη σχέση εξουσίας που κατείχαν^[2]. Η οργάνωση αυτή, είναι υπεύθυνη για όλο το διαμοιρασμό των μεταναστών σε καταλύματα μέσα στο κέντρο, με ότι αυτό σημαίνει για τον θρησκευτικό προσανατολισμό που έχει και προωθεί. Διάφορες άλλες οργανώσεις συνεχίζουν να έχουν διάφορες αρμοδιότητες μέσα και έξω από το κέντρο

κράτησης της Μόριας αλλά και στο δημοτικό καταυλισμό του Καρά Τεπέ[3]. Πρόσφατα σημαντική αύξηση των εργαζόμενων στα κέντρα κράτησης του νησιού ήρθε μέσα από την τοποθέτηση 270 ατόμων που προσλήφθηκαν στα οχτάμηνα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας του ΟΑΕΔ.

Μπροστά στη συμφόρηση και τις τραγικές συνθήκες διαβίωσης, που αναμένεται να χειροτερέψουν με τις πρώτες βροχές του φθινοπώρου οι διάφοροι υπεύθυνοι φορείς βρίσκονται σε ένα γαϊτανάκι συσκέψεων, με μία σειρά από φήμες να διαδίδονται για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Εργασίες μάλιστα είχαν αρχίσει εκτελούνται στην περιοχή Λεμονού του Καρά Τεπέ Μυτιλήνης, για την δημιουργία νέου κέντρου κράτησης και οι οποίες προς στιγμήν πάγωσαν μετά τις τοπικές αντιδράσεις. Ωστόσο μετά και την τελευταία σύσκεψη που έλαβε μέρος στο Μαξίμου, οι τοπικές αρχές φαίνονται να ήρθαν σε συμφωνία για τη δημιουργία στον εν λόγω οικόπεδο ενός κλειστού τύπου κέντρου κράτησης για τους «παραβατικούς» μετανάστες στα πρότυπα της Χίου. Ένα κέντρο το οποίο μεταξύ άλλων στόχο θα έχει την τιμωρία οποιαδήποτε φωνής διαμαρτυρίας προσπαθήσει να αρθρωθεί από τους ίδιους τους μετανάστες. Μετά την εξέγερση της 19^{ης} Σεπτεμβρίου είχε προκηρυχθεί διαγωνισμός από το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής για τη ναύλωση караβιού το οποίο θα λειτουργούσε ως πλωτό κέντρο κράτησης στο λιμάνι της Μυτιλήνης για να στεγάσει όσους μετανάστες-ριες είχαν καταστραφεί τα καταλύματά τους αρχικά, αλλά και για άλλες περιπτώσεις στη συνέχεια. Μετά και την άμεση αποκατάσταση των ζημιών που είχαν προκληθεί στο κέντρο κράτησης αλλά και τις αντιδράσεις τοπικών φορέων και αρχών για την παρουσία του μέσα στο λιμάνι της πόλης ο διαγωνισμός ματαιώθηκε. Παράλληλα οι ασυνόδετοι ανήλικοι που απομακρύνθηκαν από το κέντρο κράτησης της Μόριας τη νύχτα της εξέγερσης και βρήκαν προσωρινή φιλοξενία στη δομή των πρώην κατασκηνώσεων του ΠΚΠΑ, επέστρεψαν στις εγκαταστάσεις της Μόριας δύο μέρες αργότερα.

Η εξέγερση της 19^{ης} Σεπτεμβρίου

Τα γεγονότα που έλαβαν μέρος στις 19 Σεπτέμβρη μέσα στο κέντρο κράτησης της Μόριας αποτελούν μάλλον μία κορύφωση της σειράς διαμαρτυριών των μεταναστών που έχουν εγκλωβιστεί σε αυτό. Όλο το προηγούμενο διάστημα είναι συνεχείς οι διαμαρτυρίες που λαμβάνουν χώρα κυρίως στην πόλη της Μυτιλήνης αλλά και μέσα στο κέντρο, με τους μετανάστες-στρίες να διεκδικούν την αναχώρησή τους από το νησί. Τη Δευτέρα 19/09, την ώρα που στη Μυτιλήνη γινόταν πορεία των κατοίκων της Μόριας για την «αποσυμφόρηση του Κέντρου» επενδυμένη με φασίστες του νησιού, υπήρχε συνεχής ένταση στο χώρο του

κέντρου αφού οι μετανάστες στρεφόντουσαν εναντίον των αρχών ασύλου για την καθυστέρηση στις διαδικασίες εξέτασης των αιτημάτων τους. Οι διαμαρτυρίες για ακόμα μία φορά κατέληξαν σε αψιμαχίες μεταξύ τους. Όταν τα νέα της διαδήλωσης των κατοίκων της Μόριας έφτασαν εκεί, αλλά και πληροφορίες για κατοίκους που συνεπικουρούμενοι από φασίστες είχαν τραμπουκίσει κόσμο γύρω από το κέντρο, ομάδα μεταναστών προσπάθησε να πραγματοποιήσει πορεία προς την πόλη όπου και εμποδίστηκαν από διμοιρίες ΜΑΤ. Η συνεχιζόμενη ένταση οδήγησε σε νέο γύρο συγκρούσεων με αποτέλεσμα να μπούνε φωτιές σε σκηνές που δεν άργησαν να επεκταθούν σε γύρω καταλύματα καίγοντας μαζί και πολλά από τα υπάρχοντα των μεταναστών που διέμεναν σε αυτά. Αποτέλεσμα ήταν αρχικά η εκκένωση του κέντρου από τους μετανάστες και τους εργαζόμενους και η καταστροφή 50 σκηνών και 3 κοντέινερ. Το κομμάτι αυτό που πρόσκαιρα καταστράφηκε αντιστοιχεί σε ένα πολύ μικρό μέρος του κέντρου συνολικά. Δύο μέρες μετά οι κατεστραμμένες σκηνές είχαν ήδη αντικατασταθεί. Οι πληροφορίες που ανέβαζαν την καταστροφή του κέντρου σε 60% εντάσσονται σε σειρά δημοσιευμάτων που προσπαθούν να ενισχύσουν την ένταση. Σύμφωνα επίσης με πληροφορίες από τα social media από τις συγκρούσεις και την φωτιά που ξέσπασε υπήρξαν τουλάχιστον 16 μετανάστες-ριες που χρειάστηκε να τους παρασχεθεί ιατρική φροντίδα, είτε λόγω τραυμάτων που απέκτησαν από τις συγκρούσεις ή αναπνευστικών προβλημάτων από τις αναθυμιάσεις. Από τα γεγονότα αυτά οι μπάτσοι προχώρησαν σε 9 συλλήψεις, πολλές από αυτές με μοναδικό κριτήριο τα τραύματα που έφεραν οι μετανάστες, χωρίς να έχει γίνει γνωστές οι κατηγορίες τους έχουν απαγγελθεί. Παράλληλα κατά τη διάρκεια των γεγονότων αυτών, στο γειτονικό χωριό της Μόριας, είχαν στηθεί στην είσοδο του κάτοικοι με αστυνομικούς, με πληροφορίες να τους φέρουν οπλισμένους με λοστούς και μαχαίρια, οι οποίοι και δεν επέτρεπαν την είσοδο σε μετανάστες, αλληλέγγυους αλλά και εργαζομένους σε ΜΚΟ[4]. Κάποιοι από αυτούς μάλιστα επιτέθηκαν και έσπασαν ένα αμάξι αλληλέγγυων και ένα βανάκι ΜΚΟ, ενώ κυνήγησαν και χτύπησαν αλληλέγγυες και μετανάστριες που βρέθηκαν στο δρόμο τους καθώς και έναν, μάλλον, δημοσιογράφο όπου του έσπασαν και τη φωτογραφική μηχανή. Οι απειλές κάποιων κατοίκων της Μόριας προς μετανάστες-ριες έχουν συνεχιστεί και τις επόμενες μέρες αν και σε μεμονωμένα επεισόδια[5].

Απαντήσεις

Απέναντι στο κλίμα τρομοκρατίας και κανιβαλισμού που προσπαθεί να εγκαθιδρυθεί, το ανταγωνιστικό κίνημα του νησιού και οι ίδιοι-ες οι μετανάστες-ριες έρχονται να δώσουν τις

δικές τους απαντήσεις. Οι μετανάστες-ριες φαίνονται αποφασισμένοι-ες να μην αποδεχθούν τη μοίρα που τους επιφυλάσσεται με σταυρωμένα χέρια. Ολοένα και συχνότερα, πραγματοποιούν διαμαρτυρίες στο κέντρο της πόλης, οι οποίες υποστηρίζονται και από τα τοπικά κινήματα. Την ίδια στιγμή, σημαντικές απαντήσεις δίνονται από ευρύτερα κομμάτια της κοινωνίας της Λέσβου απέναντι στον ρατσιστικό οχετό που εκδηλώθηκε όλο το προηγούμενο διάστημα. Με κορύφωση την αντιφασιστική-αντιρατσιστική πορεία που είχε καλεστεί από τον Αντιφασιστικό Συντονισμό Λέσβου στις 30 Σεπτεμβρίου και συγκέντρωσε πάνω από 350 άτομα. Οι δράσεις συνεχίζουν να λαμβάνουν μέρος υπενθυμίζοντας ότι υπάρχει πλήθος κόσμου που, μέσα από αδιαμεσολάβητους, αντιθεσμικούς και αυτοοργανωμένους αγώνες, θα συνεχίζει να αποτελεί ένα ανυπέβλητο εμπόδιο απέναντι στην εγκαθίδρυση της κοινωνίας του ρατσισμού, της εκμετάλλευσης και της κρατικής και καπιταλιστικής βαρβαρότητας.

Οκτώβριος 2016

[1] Οι βομβιστικές επιθέσεις που προηγήθηκαν όλο τον προηγούμενο χρόνο σε διάφορες πόλεις της Τουρκίας και οι διακρατικές αντιπαραθέσεις της Τουρκίας με άλλες χώρες (βλ. Ρωσία πριν την 15^η Ιουλίου), φαίνεται να απομάκρυναν σημαντικού τουριστικούς πράκτορες από την δραστηριοποίησή τους στην περιοχή. Έκδηλο ήταν αυτό το φαινόμενο με τα κρουαζιερόπλοια που εκτελούν δρομολόγια στο βορειοανατολικό αιγαίο προσεγγίζοντας λιμάνια και των δύο χωρών να μετατοπίζουν τα δρομολόγιά τους σε άλλες περιοχές του Αιγαίου. Επιπλέον η απόπειρα πραξικοπήματος της 15^{ης} Ιουλίου στην Τουρκία και το πογκρόμ διώξεων και αναστολής ελευθεριών που επιβλήθηκε από το καθεστώς Ερντογάν, επέφερε με τη σειρά του σημαντική μείωση στις αφίξεις Τούρκων επισκεπτών στο νησί.

[2] <https://www.theguardian.com/world/2016/aug/02/aid-workers-accused-of-trying-to-convert-muslim-refugees-greek-camp-detention-centre-lesvos-christianity>

[3] Πίνακες με τους διάφορους εμπλεκόμενους φορείς και οργανώσεις στο πλαίσιο διαχείρισης του μεταναστευτικού στο νησί της Λέσβου και αλλού μπορούν να βρεθούν στον παρακάτω σύνδεσμο της Έπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ: <http://data.unhcr.org/mediterranean/download.php?id=1939>

[4] <https://noborderkitchenlesvos.noblogs.org/post/2016/09/21/a-rough-night-protests-for-freedom-moria-on-fire-and-fascist-attacks/>

[5] <http://www.emprosnet.gr/article/87140-84hronos-pire-oplo-toy-kai-apeilise-metanastes-sti-moria>